

भौमोऽत्रिः। इन्द्रः। त्रिष्टुप्

सं भानुना यतते सूर्यस्याजुह्वानो घृतपृष्ठः स्वञ्चाः।

तस्मा अमृध्रा उषसो व्युच्छान्य इन्द्राय सुनवामेत्याह ॥ ५.०३७.०१

आजुह्वानः- सर्वत्र आहूतः। घृतपृष्ठः- दीप्तपृष्ठः। स्वञ्चाः- शोभनाञ्चनोग्निः सत्क्रतुः। सूर्यस्य- सवितुः। भानुना- ज्योतिषा। आत्मप्रकाशेनेत्याध्यात्मिके। सम्- सम्यक्। यतते- प्रयत्नं करोति।

यः। इन्द्राय- इन्द्रियेशनाधिदेवताय। सुनवाम- रसं निष्पादयामः। इति। आह- अवदत्। तस्मै।

अमृध्राः- अहिंसिताः। उषसः- विद्याः। व्युच्छान्- अन्धकारं विवासयन्तु ॥१॥

समिद्धाग्निर्वनवत्स्तीर्णबर्हिर्युक्तग्रावा सुतसोमो जराते।

ग्रावाणो यस्येषिं वदन्त्ययदध्वर्युर्हविषाव सिन्धुम् ॥ ५.०३७.०२

समिद्धाग्निः- अग्न्युद्दीपकः सन्। वनत्- सम्भजते। स्तीर्णबर्हिः- लब्धभूमिकः। युक्तग्रावा- रसनिष्पादनसाधनयुक्तः। सुतसोमः- रसनिष्पादकः। जराते- स्तौति। यस्य। इषिरम्-

सदेषणाम्। ग्रावाणः- सोमाभिषवपाषाणाः। रसोपलब्धिस्थानानीत्याध्यात्मिके। वदन्ति।

अध्वर्युः- सोऽध्वरविरोधिकर्मकामः। हविषा- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्येन। सिन्धुम्-

मूलशक्तिधारामित्याध्यात्मिके। अव अयत्- अवगच्छति ॥२॥

वधूरियं पतिमिच्छन्त्येति य ई बहाते महिषीमिषिराम्।

आस्यं श्रवस्याद्रथ आ च घोषात्पुरु सहस्रा परि वर्तयाते ॥ ५.०३७.०३

यः। ईम्- एनाम्। इषिराम्- गतिशीलाम्। महिषीम्- महतीम्। बहाते- बहति। तम्। पतिम्- स्वभर्तारम्। इच्छन्ती- कामयन्ती। इयम्- एषा। वधूः। एति- गच्छति। अस्य- एतस्य। रथः।

आ- आभिमुख्येन। श्रवस्यात्- श्रुतिमिच्छति। घोषात्- श्रुतिं लब्ध्वा तामेव घुष्यति। पुरु सहस्रा-

प्रभूताः सम्पदः। परि वर्तयाते- परिवर्तयति ॥३॥

न स राजा व्यथते यस्मिन्निन्द्रस्तीव्रं सोमं पिबति गोसखायम्।

आ सत्वनैरजति हन्ति वृत्रं क्षेति क्षितीः सुभगो नाम पुष्यन् ॥ ५.०३७.०४

यस्मिन् । इन्द्रः- ईशनाधिदेवता । तीव्रम्- तीक्ष्णम् । गोसखायम्- चिद्रश्मिमयम् । सोमम्- रसम् ।

पिबति- अनुभवति । सः । राजा- रज्जकः । न । व्यथते- दुःखितो भवति । सत्वनैः- सत्त्वैः । आ-

समन्तात् । अजति- गच्छति । वृत्रम्- आवरणम् । हन्ति- नाशयति । सुभगः- भाग्यवान् । नाम-

स्वयशः । पुष्यन्- पोषयन् । क्षितीः- भूमिकाः । क्षेति- अभिसरति ॥४॥

पुष्यात्क्षेमे अभि योगे भवात्युभे वृत्तौ संयती सं जयाति।

प्रियः सूर्ये प्रियो अग्रा भवाति य इन्द्राय सुतसोमो ददाशत् ॥ ५.०३७.०५

यः । सुतसोमः- रसनिष्पादकः सन् । इन्द्राय- ईशनाधिदेवताय । ददाशत्- समर्पयति । पुष्यात्-

स पोषयेत् । क्षेमे- प्राप्तस्य रक्षणे । योगे- अप्राप्तस्य प्राप्तौ । भवाति- भवति । वृत्तौ- वर्तमाने ।

संयती- नियते अहोरात्रे । सम्- सम्यक् । जयाति- जयति । सूर्ये- सवितर्यात्मनि । प्रियः । अग्नौ-

सत्क्रतौ । प्रियः । भवाति- भवति ॥५॥